

Åttonde roten, tomt 17

Kvarteret Nålmakaren

Tjugonde roten 1637–57v

Kronhusgatans södra

Elfte roten 1657h–70

sida öster om östra

hamnen

Sven Nilsson (kallad *bryggare* 1652)

1637, 1639, 1646, 1651–55: 2 mtl, 1638, 1640: 1 mtl, 1642–45, 1647–50: 3 mtl, 1656–57v (XI), 1657: 1, 1658: 2, 1659–60: 1 1/2

Anders Rasmusson (1640 med 2 mtl hos Sven Nilsson) 1646: 2 mtl

Karl Olufsson 1642: 2 mtl

Olof Ersson 1650: 2 mtl

Sven Nilssons gård hade 1663 övertagits av

bryggaren Ambjörn Olofsson

(1663: 1, 1665–66: 3, 1667–70 (1675 kallad bryggare)

som förmodligen är densamme som 1662 kallas ”H. Hans Kråkens (Krakows) Ambjörn” (1 mtl). Bouppteckning efter Ambjörn Olofsson företogs den 8.8.1713, då han ännu sades äga hus och gård på Kronhusgatan, värd 600 d smt samt ytterligare en halv gård på Kronhusgatan med brygg-hus och två bryggpannor, värd 1000 daler. Han hade ett flertal barn:

Kerstin Ambjörnsdotter, död som änka efter en Sörman 31.1.1744. Hennes styvson *Magnus Sörman* var guldsmed i Vadstena.

Margareta Ambjörnsdotter, var död 1744. Gift med *korpralen i Skåne Torsten Nilsson* samt so-nen

Olof Ambjörnsson bryggare

(i tomtöreslängden 1700 kallad båtsman) till vilken Ambjörn Olofsson den 19.3.1695 donerat sin lilla gård på Kronhusgatan.

Olof Ambjörnsson avled 1713 (begr. D 31 jan.). Han var gift två gånger. Hans andra hustru *Anna Börgesdotter* (bou 2.11.1737) var änka ännu 1715, då gården värderades sålunda: tomt 150, hus 400, löseegendom 300. Hon gifte sannolikt samma år om sig med

bryggaren (Olof) Rolof Åkerhög,

som övertog gården och bryggeriet (Se Berg II:7–8, 415, Berg II:11–12, 355 och Berg II:1–2, 58.) Hans patronymikon var måhända Andersson, ty hans faster *Lena Andersdotter* begravdes

30.12.1719. Han fick burskap som *styrman* den 18.11.1709 men blev sedermera bryggare. Hans första hustru *Maria Bohm* var dotter till *Börge Andersson vid Bommen*, (också kallad *Börge Bohm*, se 10.105). Maria Bohm skrev till guvernören den 21.7.1712 (EIIa:24), att man vid inventering av det sjöfarande manskapet jämväl hade frågat efter hennes man Olof Åkerhög, som nu inte var hemma. Hon berättade, att hennes man ”fuller något litet farit till sjöss i ungdomen men nu bättre hade måst avstå därmed efter han av en olycklig händelse på en sjöresa fallit utur mastkorgen och således krossat sitt huvud, att han sedan intet tåhlt att begifwa sig på sjön hwilket allom witterligit är och således ingen tjenst kan giöra”. Han var dessutom borgare och bryggare. Han kunde inte heller till främmande händer anförtro sina nybyggda strömbåtar, som skulle betjäna stadens köpmän med deras järnförsel.

Den 25.10.1714 lagbjöd *handelsmannen Henrik Wedinghusen* Oluf Åkerhög och hans hustru Maria Bohms strömbåt.

Enligt Göteborgs magistrats fastebrev sålde borgaren och bryggaren Roluf Åkerhög till *borgaren och båtekarlen Anders Olsson* hus och gård vid östra hamnen och lilla Bommen belägen mellan Roluf Åkerhögs gård i söder och tullhuset i norr.

I en årshandling daterad den 1.2.1716 (EIIa:26) avhandlade Olof Åkerhög saken mellan honom och Börge vid Bommens arvingar. Han ville till hjälp i gårdens reparation och för att han skulle ”komma sig för” i bryggeriet. lösa till sig 1/4 i den s.k. Bombåten. Förmyndarna för Olof Ambjörnssons barn *skepparen Peter Boye* och *Roluf Rolufsson* tyckte att det var orättvist att ta ifrån barnen något som tillhört deras farfar, sedermera deras morfar och till sist deras egen far. Oluf Åkerhög var däremot en ung frisk och rask karl, som kunde föda sig utan att i slikt mål söka skada fader- och moderlösa barn. Olof Åkerhög borde kunna nöja sig med att han var med i bryggerigillet. Han hade inte fört med sig det ringaste i sterbhuset och ”var inte heller den karl, att han förmådde giva sin brud ett par handskar, då han hade bröllop”.

Ungefär samtidigt (EIIa:27, 20.1.1715) publicerades den värdering *Håkan Lindquist* och *Nils Nilsson* hade företagit av Olof Åkerhögs halva Bombåt för dennes skuld till Nils Rommel. Hela båten värderades 500, Åkerhögs del var 260 d smt.

Den 25.10.1716 övertog Oluf Åkerhög stolrum i domkyrkan efter *Anders Hansson Hagreus*.

1717 står *Olof Åkerhög* för gården tillsammans med hustrun *Anna Börgesdotter*: de hade pigan *Brita Jacobsdotter*. Hos bryggaren Olof Åkerhög bodde *kontrollören Cohlen*, som gav 60 d smt i hyra. 1730 betecknas bryggaren Olof Åkerhögs gård som öde. Han hade förmodligen flyttat till 8.46.

Vid bouppteckning efter Anna Börgesdotter den 2.11.1737 sades han äga hus och tomt på södra sidan Kronhusgatan med inmurad brännvinspanna och slangar därtill. För 786 d smt övertogs denna gård av styvdottern *Karin Olofsdotter*, gift med

bryggaren Erik Andersson

Ytterligare ägde Olof Åkerhög enligt bou 1737 hus och tomt på norra sidan Kronhusgatan med inmurad bryggpanna och en brännvinspanna (8.46) som Erik Andersson övertog för 785 daler. Till 850 daler värderades en fjärdedel i *strömbåten* ”Bombåten”, som var så bristfällig, att hon till våren måste fraktas till landet för att repareras.

I tomtöreslängden 1745 kallades Erik Andersson storbryggare: nästa år var han död och 22.10 1746 företogs bouppteckning. Han sades äga hus och gård på Kronhusgatan mellan snickaren

Jonas Ahlgren i väster och Sven Wik i öster med en liten inmurad brännvinspanna av koppar, 600 d smt; hela boets behållning var 1727,21 d smt (Berg II:1–2, 80). I en supplik 1746 (EIIb:41,29.11.1746) hade *borgaren i Kungälv Gustaf Löfwing Andersson* begärt hjälp att få ut sin fordran enligt en obligation 28.10.1725 hos sin broder i Göteborg Erik Andersson. Det gällde 100 d smt, som Gustaf Andersson sökte få ut av Erik Anderssons hustrus fädernesarv hos hennes styvfader bryggaren Roluf Åkerhög men Erik Andersson och hans hustru Karin Olofsdotter hade utfått sitt arv 320 d smt av modern hustru Anna Börgesdotter och styvfadern och hade icke det ringaste mer att fordra.

Erik Andersson efterlämnade två omyndiga barn sonen *Erik Eriksson*, vilken avled 3.4.1747, och dottern Sara. Med anledning av bryggärkan Karin Olofsdotters begäran att få disponera omyndiga dottern *Sara Eriksdotters* kapital hade en (tjock mapp) handlingar sammanställts angående Saras arv enligt det 1646 författade inventariet, uppgående till 295 daler 7 $\frac{1}{3}$ öre smt (Se EIIb:63, 15.9.1750). Handlingarna innehåller uppgifter om den gård, som *Frans Kyster (el Kåster, Köster)* (8.41, Enigheten) köpt av Erik Andersson. Karin fick mot pantsättning av det fasta tillåtelse att disponera egendomen.

En inlaga inlades 1756 (EIIb:87, 16.10.1756) av Erik Anderssons brorson nämndemannen Anders Kiettilsson i Stenholt, Romelanda socken på Inland, som trots egna protester av magistraten den 16.4.1756 hade utsetts till förmyndare för Sara Olofsdotter. Hans inlaga skulle underställas Karin Olofsdotters nye man

uppsyningsmannen vid bryggargillet Lars Andersson.

Dessa makars gård ”vid Kronhuset (på Kronhusgatan?) mellan järndragaren Thore Joensson å östra och båtedrängen Johan Hornauers hus och gård å västra sidan” såldes på offentlig auktion den 20.8.1754 till

stadsvaktmästare Petter/Jonasson/Grope

såsom mestbjudande för 770 d smt, varefter gården uppbjöds första gången av denne den 4.11.1754. Enligt Berg (II:2, 108) var Petter Grope troligen identisk med den som 1727 var skomakaregesäll och 25.9.1733 erhöll burskap som mästare. Senare blev han stadskorpral och den 22.12.1750 *stadsvaktmästare efter Martin Lundstedt.*

Han sades 1733 vara gift med en dotter till Arvid Larsson skomakare och Gunilla Persdotter. Möjligen är hon densamma som *Catharina Ahlbom*, död 27.4.1748. Vid bou efter henne 1749 ägde han ett litet hus på Spannmålgatan. Hans andra hustru *Christina Arenberg* gifte 1770 om sig med *buteljören i Ostindiska Kompaniet Anders Bergman*, som då övertog gården, som i bou efter Petter Grope den 9.11.1767 betecknas som ”hus med hel tomt på Kronhusgatan, värd 2000 d smt”. Den 9.11.1770 pantsatte Christina Grope sitt på Kronhusgatan mellan järndragare Thore Joensson och korgmakaren Johan Hornauers gårdar belägna hus och gård för lån av 600 d smt av Carsten Didrik Lohman.

Nästa ägare var *hökaren Sven Jongström (Ljungström)*, som 25.2.1783 gav obligation på resterande köpeskilling för hus och gård på Kronhusgatan till drängen Per Eriksson på 1666 rdr 32 skill specie. I tomtöreslängden 1786 sågs förre hökaren Sven Ljungström ha cederat bonis.

På rekvisition av *handelsmannen Johan Sahlsten och kyparen Matthias Holm* som kuratorer i hökaren Sven Ljungströms gäldbundna bo företogs auktion på dennes på Kronhusgatan mellan järndragaren Thores å östra och korgmakaren Hornauers på västra sidan liggande fastigheter belägna hus och gård. Gården inropades av *spegelmakare Anders Bruhn* som ombud för sin broder

målaren herr Magnus Bruhn för 2 750 d smt, d.v.s. 458:16 sp rdr. Ännu 1807 ägde målaren Magnus Bruhn gården.

Senare uppbud av 8.16--17

Se 8.16.